

**II (обласний) етап Всеукраїнського конкурсу-захисту
науково-дослідницьких робіт учнів-членів Малої академії наук України 2022 року**

**РЕЦЕНЗІЯ
на науково-дослідницьку роботу**

Наукове відділення «Історія» _____

Секція «Історія України» _____

Автор Бичкова Софія Андріївна _____

Тема роботи: «Формування адміністративно-територіального устрою України в 1917 – 1939 рр.» _____

Актуальність, теоретичне і (або) практичне значення роботи _____

У поданій на рецензування науково-дослідницькій роботі представлено актуальну тему, пов'язану із змінами в адміністративно-територіальному устрою в ході революційних подій та під час формування тоталітарного ладу в СРСР.

Наукова новизна одержаних результатів

Наявність наукової новизни викликає сумнів.

Системність і повнота у розкритті теми; аргументованість висновків, їх відповідність отриманим результатам

Авторкою ґрунтовно аргументовано актуальність теми дослідження, чітко сформульовано об'єкт, предмет, мета та завдання дослідження, визначено хронологічні межі. Загалом вступ містить майже усі необхідні структурні компоненти, передбачені вимогами до робіт подібного рівня, крім обґрунтування територіальних меж. Проте останні є доволі важливими, оскільки вони дозволяють утримати предметне поле дослідження у певних просторових рамках. При визначенні предмета дослідження авторка анонсувала розгляд змін в адміністративно-територіальному поділі України на фоні становлення та утвердження тоталітарного ладу в СРСР. Такий ракурс розгляду є дуже важливим для розуміння періоду. На жаль, у висновках зазначений контекст розгляду не було виявлено. Оскільки окремим розділом в учнівській розвідці зазначена історіографія, то доцільно б було серед завдань вказати вивчення наукової літератури із зазначеної теми.

Позитивною рисою роботи є наявність у її структурі розділу, присвяченого висвітленню історіографії, джерельній базі та методологічним засадам дослідження. С.Бикова врахувала певний науковий доробок з проблеми, здійснений сучасними українськими істориками. Історіографічний огляд бажано закінчувати визначенням ступеню вивченості даної проблематики. Висновок до історіографії має містити вказання на ті аспекти, які залишилися не вирішеними у науковій літературі, що власне дозволяє окреслити наукову

новизну дослідження. Джерельну базу роботи становлять опубліковані джерела. Оскільки окремим розділом в учнівській розвідці зазначена історіографія, то доцільно б було серед завдань вказати вивчення наукової літератури із зазначеної теми.

Назва роботи цілком відповідає її змісту. Структура дослідження є виваженою збалансованою. Висновок до другого розділу містить надто стислий і поверхневий висновок. Варто приділяти більше уваги причинно-наслідковим зв'язкам.

Стиль, грамотність, логічність викладу; відповідність вимогам до змісту та оформлення наукових робіт

Учениця виявила вміння чітко, зрозуміло і послідовно викладати свої думки. Текст науково-дослідної роботи оформлений відповідно до вимог шрифтом Times New Roman, супроводжується науковими посиланнями.

Робота містить орфографічні помилки, подекуди неузгоджені речення, іноді не коректний переклад слів українською мовою.

Загальний висновок та рекомендації Незважаючи на зазначені недоліки й висловлені побажання, учнівська робота С.Бичкової є корисною спробою дослідити зміни в адміністративно-територіальному устрою в ході революційних подій та на тлі утвердження тоталітарного ладу в СРСР. Вона відповідає вимогам до наукових досліджень подібного рівня і може бути допущена до публічного захисту на Всеукраїнському конкурсі науково-дослідницьких робіт учнів-членів МАН України.

Рецензент:

к.і.н., доц. Н.Ф.Шипік

(вчене звання, ПІБ)

(підпис)

«09» лютого 2022р.

II етап Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів -
членів Малої академії наук України

РЕЦЕНЗІЯ

на науково-дослідницьку роботу

Автор роботи: Верченко Вікторія Олександрівна, вихованка гуртка Часовоярського Центру дитячої та юнацької творчості Донецької області, учениця 11 класу Часовоярського опорного закладу загальної середньої освіти I-III ступенів №17 Часовоярської міської ради

Відділення: історія

Секція: «Історія України»

Тема роботи: «Історична доля конструктивістської спадщини архітектора Григорія Яновицького»

Аргументованість вибору теми дослідження. У поданій на рецензування роботі представлено актуальну проблему сучасного гуманітарного знання. Тема конкурсної роботи присвячена конструктивістській спадщині архітектора Григорія Яновицького повертає нам з небуття маловідомі імена митців, які вплинули на формування унікальної вітчизняної історико-архітектурної спадщини.

Структура роботи в цілому відповідає встановленим вимогам. Робота має такі структурні частини: зміст, вступ, розділи, висновки, список використаних джерел та додатки. Вступ роботи містить необхідні складові: актуальність, мету, завдання, об'єкт і предмет дослідження, історіографію, наукову новизну, перелік використаних методів дослідження. Позитивне враження справляє обізнаність учасниці конкурсу з правилами побудови внутрішньої структури підрозділів та оформленням науково-довідкового апарату, що свідчить про наявність академічної культури.

Самостійність, оригінальність і доказовість суджень, наявність елементів наукової новизни: робота в цілому має самостійний характер.

Повнота у розкритті теми, глибина аналізу літературних даних: аналізуючи назви двох розділів роботи, поданих у змісті, вважаємо, що їх формулювання не достатньо повно розкривають тему, оскільки акценти зміщуються з історичної долі художньо-архітектурної спадщини митця на становлення постаті Г. Яновицького як архітектора-новатора та його творчий доробок.

Втім визначений у роботі предмет дослідження, сформульований як історична доля творчої спадщини архітектора Григорія Яновицького, не зовсім відповідає змістовному наповненню роботи, що більш тяжіє до проблемного кола мистецтвознавчого напрямку, оскільки характеризує стилістичні особливості та видатних представників українського модернізму 1920-х–1930-х років в архітектурі.

Обґрунтованість поданих висновків. Основна частина представлена двома розділами, які складаються з підрозділів. Виклад основного матеріалу підрозділу 1.1. занадто схематично скомпонований, фрагментарний, узагальнюючі висновки лише частково відповідають поданому тексту підрозділу. Доволі цікаво сформульована назва підрозділу 1.2., яка передбачала розгляд творчої спадщини архітектора у трьох площинах: локальній, державній та світовій, втім, зміст знов-таки, лише побіжно відповідає заявленій назві.

У тексті наявні фактичні помилки у абревіатурі офіційної назви радянської України. До 1937 року офіційна назва республіки була Українська соція(а)лістична радянська республіка (скорочено – УСРР). У тексті під подіями, які датуються 1928 р. (Перша конференція сучасних архітекторів), вказується, що були присутні представники УРСР що є помилковим. Так само невірно вказана й абревіатура РСФРР – Російська Соціалістична Федеративна Радянська Республіка. У тексті наявне скорочення РСФСР, що свідчить про помилку у розумінні та перекладі офіційної назви республіки.

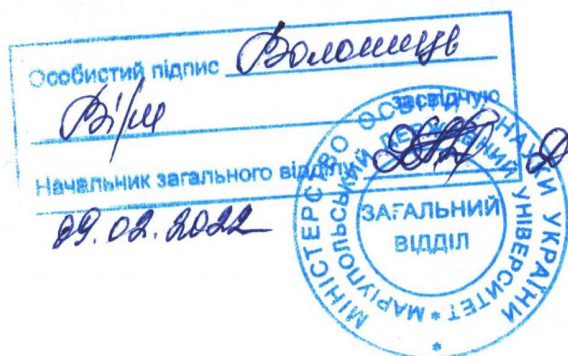
Підрозділ 1.3. має назву «Періодизація творчості Г. Яновицького: суб'єктивні та об'єктивні аспекти», втім у тексті, попри вказівки на існування трьох етапів творчої діяльності архітектора, так й не були визначені встановленні хронологічні межі етапів.

Загальні висновки до роботи більш структуровані, авторка намагалася узгодити їх з визначеними у вступі завданнями. Доцільність долучення додатків до роботи беззаперечна, вони унаочнюють загальне теоретичне наповнення роботи.

Проте, незважаючи на висловлені зауваження, дослідження Верченко Вікторії Олександрівни містить наукову складову, відзначається самостійністю, тому рекомендоване до участі у II етапі Всеукраїнського конкурсу науково-дослідницьких робіт учнів-членів МАН України.

Рецензент:

к.і.н., доцент кафедри історії та археології
МДУ Віра ВОЛОНИЦЬ

**II (обласний) етап Всеукраїнського конкурсу-захисту
науково-дослідницьких робіт учнів-членів Малої академії наук України 2022 року**

**РЕЦЕНЗІЯ
на науково-дослідницьку роботу**

Наукове відділення «Історія»

Секція «Історія України»

Автор Машир Дар'я Вадимівна

Тема роботи «Данило Шумук – борець за незалежність України»

Актуальність, теоретичне і (або) практичне значення роботи

У поданій на рецензування науково-дослідницькій роботі представлено актуальну і малодосліджену тему, пов'язану із вивченням дисидентської проблематики в історії України, особливостями формування світоглядних орієнтирів людини в умовах карколомних історичних змін.

Наукова новизна одержаних результатів

Робота містить окремі елементи наукової новизни

Системність і повнота у розкритті теми; аргументованість висновків, їх відповідність отриманим результатам

Визначення структури дослідження потребує більшої вираженості і збалансованості. Доцільно було б обрати хронологічний принцип у її побудові.

Вступ до роботи містить майже всі необхідні структурні елементи наукового дослідження. Зокрема, аргументовано актуальність проблеми, сформульовано мету, завдання, об'єкт й предмет дослідження, практичну значимість тощо. Проте, обов'язковими складовими вступу до науково-дослідницької роботи також мають бути обґрунтування хронологічних, територіальних меж дослідження та характеристика її структури.

Поставлені у вступній частині завдання мають послідовно розкриватися в основних розділах роботи та знаходити остаточне розв'язання у висновках. Оскільки окремим розділом в учнівській розвідці зазначена історіографія, то доцільно б було серед завдань вказати вивчення наукової літератури із зазначеної теми або визначення ступеню її розкриття у науковій літературі. Також вступ бажано було б доповнити переліком основних джерел.

Перший розділ варто було б назвати «Історіографія та джерельна база дослідження». Він є занадто коротким (2 сторінки). У ньому бажано було б виділити окремі історіографічні групи та аналізувати передусім наукові дослідження. Принагідно зазначити, що необхідно розрізняти наукову літературу від джерел. Було б доцільним джерела класифікувати за певними ознаками та надати їх характеристику. Згадувані авторкою листи Левка

Лук'яненка і спомини самого Данила Шумука відносяться до джерел особового походження. Бажано було б зазначити важливість певних джерел для розуміння теми загалом. Д.В. Машир зазначила, що спілкувалася із людьми, які особисто були знайомими з Данилом Шумуком і поділилися з нею своїми враженнями про дисидента. Варто було б оформити їх у вигляді інтерв'ю та розмістити у додатках до роботи.

Певним недоліком роботи є повтори. Зокрема, на с. 11 та с. 16. міститься одна і та ж фраза: «На Водохреща, вночі з 19 на 20 січня польська поліція заарештувала мене п'ятий раз. Обшук робили дуже довго, але нічого не знайшли. Цього разу мені ще в хаті наклали наручники...»

Висновки не повністю узгоджуються із завданнями, що сформульовані у вступі.

Стиль, грамотність, логічність викладу; відповідність вимогам до змісту та оформлення наукових робіт

Текст науково-дослідної роботи оформлений відповідно до вимог шрифтом Times New Roman, супроводжується науковими посиланнями. Проте у квадратних дужках авторка вказала лише номер у списку використаних джерел, сторінки на жаль не зазначала.

Загальний висновок та рекомендації Незважаючи на зазначені недоліки й висловлені побажання, конкурсна робота Д.В.Машир є цікавою спробою дослідити суспільно-політичні умови життя та особливості формування світогляду відомого українського дисидента та політв'язня Данила Шумука. У цілому вона відповідає вимогам до наукових досліджень подібного рівня і може бути допущена до публічного захисту на Всеукраїнському конкурсі науково-дослідницьких робіт учнів-членів МАН України.

Рецензент:

к.і.н., доц. Н.Ф.Шипік

(вчене звання, ПІБ)

(підпис)

«09» лютого 2022 р.

**II (обласний) етап Всеукраїнського конкурсу-захисту
науково-дослідницьких робіт учнів-членів Малої академії наук України 2022 року**

**РЕЦЕНЗІЯ
на науково-дослідницьку роботу**

Відділення Історія

Секція Історія України

Автор роботи Миргородський Данило Вадимович

Тема роботи «Війська Південного фронту в оборонних боях на українському Приазов'ї
(вересень-жовтень 1941 р.)»

Актуальність, теоретичне і (або) практичне значення роботи. Автор аргументовано визначив вибір теми дослідження, належно сформулював актуальність теми, постановку проблеми, мету та завдання дослідження. Робота має практичне значення, на що вказав автор у Вступі (с. 7).

Одержані результати роботи містять наукову новизну, що чітко визначив автор у Вступі свого дослідження (с. 7.)

Системність і повнота у розкритті теми; аргументованість висновків, їх відповідність отриманим результатам Тема наукової роботи Д.В. Миргородського розкрита системно та повно, висновки аргументовані та відповідають отриманим результатам

Дослідницький характер роботи; доцільність та коректність використаних методів дослідження. Робота Д.В. Миргородського побудована на вивченні широкого кола історичних джерел та літератури. У роботі використані проблемно-хронологічний метод, методи аналізу та синтезу.

Стиль, грамотність, логічність викладу; відповідність вимогам до змісту та оформлення наукових робіт. Робота Д.В. Миргородського має науковий та логічний стиль викладу, відповідає вимогам до змісту та оформлення наукових робіт.

Загальний висновок та рекомендації Робота Миргородського Данила Вадимовича «Війська Південного фронту в оборонних боях на українському Приазов'ї (вересень-жовтень 1941 р.)», присвячена актуальній та цікавій темі. Автор виконав велику дослідницьку роботу і безумовно володіє досліджуваним матеріалом. В рецензованій роботі міститься цікавий фактичний матеріал з досліджених джерел. Автор чітко і аргументовано висловлює свої думки. Робота може бути допущена до захисту

Рецензент:

Професор Романцов Володимир Миколайович

В.І.
(підпис)

«09» лютого 2022 р.

**II (обласний) етап Всеукраїнського конкурсу-захисту
науково-дослідницьких робіт учнів-членів Малої академії наук України 2022 року**

**РЕЦЕНЗІЯ
на науково-дослідницьку роботу**

Наукове відділення історія _____

Секція історія України _____

Автор Мамонов Єлісей Дмитрович

Тема роботи «Історія українського танкобудування та його роль у Другій Світовій війні»

Актуальність, теоретичне і (або) практичне значення роботи. Тема роботи актуальна, малодосліджена, викликала особистий інтерес автора, хоча це сформульовано не досить чітко у Вступі.

Наукова новизна одержаних результатів. Автор загалом сформулював наукову новизну свої роботи у Вступі, але у тексті недостатньо дотримався цього.

Системність і повнота у розкритті теми; аргументованість висновків, їх відповідність отриманим результатам Автор дослідження не чітко визначив предмет та об'єкт і це призвело до порушення структури роботи, адже як на нашу думку, зайвим було виділення параграфів у Розділі 2, який був перевантажений ілюстраціями місце яких у додатках і необхідні тільки посилання на них, щодо висновків які відсутні у Розділах 1 та 2. Текст загальних висновків не вирівняний, що не відповідає встановленим вимогам. Потрібно було б проаналізувати надбання попередніх дослідників для більш чіткого розуміння тих завдань які постали перед дослідником отже не вистачило Розділу аналізу історіографії та джерел. Неправильно оформлено список використаних джерел.

Дослідницький характер роботи; доцільність та коректність використаних методів дослідження. Автор недостатньо приділив увагу дослідницькому характеру своєї роботи.

Стиль, грамотність, логічність викладу; відповідність вимогам до змісту та оформлення наукових робіт. Зазначені аспекти роботи потребують вдосконалення, надалі необхідно звернути увагу на відповідність вимогам до змісту та оформлення наукових робіт.

Загальний висновок та рекомендації Робота Мамонова Єлісея Дмитровича на тему «Історія українського танкобудування та його роль у Другій Світовій війні» присвячена актуальній та цікавій темі. У рецензованій роботі міститься різноманітний фактичний матеріал з опублікованих джерел. Робота містить певні похибки, але може бути допущена до захисту.

Рецензент:

Професор Романцов Володимир Миколайович

(вчене звання, ПІБ)

«09» лютого 2022 р.

Особистий підпис

Начальник загального відділу

(підпис)

09.02.2022

II етап Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів -
членів Малої академії наук України
РЕЦЕНЗІЯ
на науково-дослідницьку роботу

Відділення: історія

Секція: «Історія України»

Автор роботи: Пахоменко Анна Сергіївна, учениця 11 класу КЗ «Спеціалізована школа з поглибленим вивченням окремих предметів I-III ступенів №4 Маріупольської міської ради Донецької області»

Тема роботи: «Історична пам'ять в Україні: державна політика та зовнішні загрози»

Аргументованість вибору теми дослідження, чіткість постановки проблеми, мети та завдань дослідження: обрана ученицею тема є надзвичайно актуальною, особливо в контексті чергового загострення ситуації на кордоні нашої країни та агресивної риторики політичного керівництва Російської Федерації.

Мета та наукові завдання повністю відображають головні аспекти предмету розгляду. Робота засвідчила вміння конкурсантки чітко і зрозуміло викладати свої думки, критично осмислювати використані джерела. Учениця класифікувала використаний комплекс джерел та наукової літератури, надала визначення основних термінів, які є засадничими у роботі.

Самостійність, оригінальність і доказовість суджень, наявність елементів наукової новизни. Робота в цілому має самостійний характер. Учениця здійснила ретельну обробку та осмислення теоретичного матеріалу, провела дискурс-аналіз статті «Об историческом единстве русских и украинцев» та подала власні міркування щодо її окремих тверджень.

Повнота у розкритті теми, глибина аналізу літературних даних: Учениці вдалося розкрити тему дослідження, спираючись на численні законодавчі акти та напрацювання українських та закордонних науковців.

Обґрунтованість поданих висновків, їх відповідальність поставленим завданням та меті дослідження: загальні висновки повністю відповідають поставленим завданням та меті дослідження, відображають обізнаність та аналітичні здібності авторки.

Відповідність вимогам оформлення наукових робіт: текст роботи, її структура, оформлення науково-довідкового апарату відповідають вимогам, що висуваються до учнівських робіт, які беруть участь у конкурсі МАН.

Загальні висновки та рекомендації: було б бажано при огляді історіографії вказати питання, які залишилися невирішеними або дискусійними у наукових дослідженнях. Окремою групою джерел авторка подає матеріали медіа та соцмереж, натомість посилання на публікації у соцмережах у списку використаних джерел відсутні. У конкурсній роботі подекуди зустрічаються окремі друкарські помилки.

Зазначені недоліки не впливають на загальне позитивне враження від роботи, яка за своїм змістом є достатньо самостійним дослідженням та рекомендована до участі у II етапі конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів МАН України.

Рецензент:

к.і.н., доцент кафедри історії та археології

МДУ Віра ВОЛОНІЦЬ

Особистий підпис

Віра Волоніць

Начальник загального відділу

Віра Волоніць

Віра Волоніць

**II (обласний) етап Всеукраїнського конкурсу-захисту
науково-дослідницьких робіт учнів-членів Малої академії наук України 2022 року**

**РЕЦЕНЗІЯ
на науково-дослідницьку роботу**

Наукове відділення «Історія» _____

Секція «Історія України» _____

Автор Родіонова Валентина Кирилівна

Тема роботи: «Буремний 2014. Історія початку збройного конфлікту на Україні»

Актуальність, теоретичне і (або) практичне значення роботи _____

У поданій на рецензування науково-дослідницькій роботі представлено актуальну та малодосліджену тему, присвячену осмисленню подій сучасної російської агресії проти України, перебігу ключових подій військової історії у 2014 р.

Наукова новизна одержаних результатів

Робота містить елементи наукової новизни та дослідницьку складову.

Системність і повнота у розкритті теми; аргументованість висновків, їх відповідність отриманим результатам

У вступній частині В.Родіонова сформулювала актуальність проблеми, мету, об'єкт, предмет, завдання, наукову новизну, теоретичне і практичне значення, надала характеристику структури дослідження. Маємо зазначити, що мета потребує більшої лаконічності у формулюванні. За межами уваги авторки залишилися такі обов'язкові складові вступу до науково-дослідницької роботи як обґрунтування хронологічних і територіальних меж та методів дослідження. Під назвою методологія дослідження авторка помилково розмістила стислий і не систематизований огляд літератури та джерел. Зважаючи на чималий обсяг використаних у роботі джерел та літератури було б доречно приділити їх розгляду перший розділ, у якому доцільно було б виокремити наукові дослідження, твори публіцистичного характеру, охарактеризувати певні групи джерел, зокрема особового походження, серед яких спогади; матеріали періодики; документи міжнародного права.

Структура дослідження не викликає заперечень. Проте бажано тісніше узгоджувати поставлені у вступній частині завдання із назвами розділів та узагальнювати їх розв'язання у висновках.

Стиль, грамотність, логічність викладу; відповідність вимогам до змісту та оформлення наукових робіт

Варто уникати публіцистичного стилю у назві та основному тексті.

Текст науково-дослідної роботи оформлений відповідно до вимог шрифтом Times New Roman, містить наукові посилання. Між абзацами одного стилю наявний зайвий міжрядковий інтервал. Відступ на початку абзаци не є уніфікованим.

Робота містить орфографічні помилки, подекуди неузгоджені речення, іноді не коректний переклад слів українською мовою.

Загальний висновок та рекомендації Незважаючи на зазначені недоліки й висловлені побажання, учнівська робота В.Родіонові є корисною і цікавою спробою дослідити початковий етап російської агресії проти України. Вона відповідає вимогам до наукових досліджень подібного рівня і може бути допущена до публічного захисту на Всеукраїнському конкурсі науково-дослідницьких робіт учнів-членів МАН України.

Рецензент:

к.і.н., доц. Н.Ф.Шипік
(вчене звання, ПІБ)

(підпис)

« 09 » лютого 2022 р.

**II (обласний) етап Всеукраїнського конкурсу-захисту
науково-дослідницьких робіт учнів-членів Малої академії наук України 2022 року**

**РЕЦЕНЗІЯ
на науково-дослідницьку роботу**

Наукове відділення «Історія»

Секція «Історія України»

Автор Тимченко Мирослава Романівна

Тема роботи «Українська революція – доба національного державотворення»

Актуальність, теоретичне і (або) практичне значення роботи

У поданій на рецензування науково-дослідницькій роботі представлено актуальну тему, пов'язану із вивченням процесів державотворення у часи Української революції та виявленням окремих причинно-наслідкових зв'язків між подіями та явищами, що були її складовими.

Наукова новизна одержаних результатів

Окремі елементи наукової новизни містить п'ятий розділ роботи.

Системність і повнота у розкритті теми; аргументованість висновків, їх відповідність отриманим результатам

У вступній частині М.Тимченко сформулювала актуальність проблеми та мету. За межами уваги авторки залишилися такі обов'язкові складові вступу до науково-дослідницької роботи як завдання, предмет, об'єкт, хронологічні і територіальні межі, наукова новизна, практичне значення і характеристика її структури.

У першому розділі варто подавати історіографічний огляд проблеми та характеристику джерельної бази.

Структура дослідження потребує більшої збалансованості. Виділення п'яти розділів було, на наш погляд, недоцільним. Значна частина з них є занадто дрібними (3 сторінки).

Принагідно зазначити, що науково-дослідницька робота має носити цілісний характер. Поставлені у вступній частині завдання мають кореспондуватися із назвами розділів, послідовно в них розкриватися та знаходити остаточне розв'язання у висновках. На жаль, в учнівському доробку назва першого, другого та третього розділу не повністю відповідають їх змісту, відсутні висновки до розділів.

Стиль, грамотність, логічність викладу; відповідність вимогам до змісту та оформлення наукових робіт

М.Тимченко виявила вміння чітко і зрозуміло викладати свої думки. Текст науково-дослідної роботи оформлений відповідно до вимог шрифтом Times New Roman. Проте, між абзацами одного стилю наявний зайвий міжрядковий інтервал.

Наукові посилання на жаль є не регулярними. Зокрема, третій та четвертий розділ містить лише по одному посиланню, що є вкрай недостатнім, оскільки саме наявність посилань на використані джерела та літературу є необхідною умовою для виконання будь-якої наукової роботи. Саме вони дають змогу відшукати документи і перевірити достовірність відомостей. У квадратних дужках авторка вказала лише номер зі списку використаних джерел, сторінки не зазначала.

Загальний висновок та рекомендації Незважаючи на зазначені недоліки й висловлені побажання, учнівська робота М.Тимченко є корисною спробою дослідити державотворчі процеси у період Української революції та вивчити внесок уродженців краю під час її подій. У цілому вона відповідає вимогам до наукових досліджень подібного рівня і може бути допущена до публічного захисту на Всеукраїнському конкурсі науково-дослідницьких робіт учнів-членів МАН України.

Рецензент:

к.і.н., доц. Н.Ф.Шипік

(вчене звання, ПІБ)

Н.Ф.

(підпис)

« 09 » лютого 2022 р.

Особистий підпис *Шипік Н.Ф.*

Начальник загального відділу *Сергій Тимченко*

